

Tutu ndakani tno'o ja ja'a Ester

Ni sa'a rey Asuero in viko

¹ Ya'a ndakani tno'o naxa ni otatnuni rey Asuero siki ciento oko uja ñuu na'nu, ja ni tatnuni de ndee India vi guaa ndee Etiopía. ² Te tiempu yun ni sa'a de ve'e tniuu ja tatnuni de mamaa ñuu ka'nu nani Susa. ³ Te kuia kuu uni ja tatnuni de, ni sa'a de in viko nuu ni kana de ndi'i tee ka netniuu jin de vi tee ka jinokuechi nuu de, te suni ni kana de tee ka tatnuni nuu soldado de ja ka oo Persia vi Media vi tee ka tatnuni nuu sava ka ñuu vi tee ka kuu nija'nu nuu ñuu. ⁴ Te nuu in ciento kuun xiko kiuu ni oxne'e de jakuika neva'a de vi jaye'e tajan oo nuu tatnuni de.

⁵ Te nuu ni ya'a kiuu yun, te ni sa'a tuku rey inka viko ja ni oo uja kiuu, nuu ni kana de ndi'i ñayiu ñuu ja ka oo maa ñuu ka'nu Susa yun, ñayiu ka ndanuu gua'a vi ñayiu joo ni ka ndanuu. Te viko yun ni sa'a de ye'e nuu ka oo xtenuu kuii, nuu oo maa ve'e tniuu yun. ⁶ Te ni ndukutu ye'e yun jin sa'un kuijin vi sa'un ndi'i ja intakuei nuu in yo'o kuiñi ja kuu lino kuijin vi sa'un kua'a nditnu, te ya'a nuu kaa tikute ja kuu plata, te yun intakuei yukun yuu ndiyaa nani mármol, vi jito kaa nuu ka nukoo ñayiu ja ka kuu oro vi plata. Te nuu ñu'u ni ka jakin mosaico vi yuu ndiyaa nani mármol vi yuu yeye'e vi yuu ndi'i nditnu. ⁷ Te vasu ni jika ja ni ka ji'i de vinu

kuu oro, te ndi siin ndi siin ka ndaa vasu yun, te ni jika kua'a vinu na kuu naxa ka'an maa rey ja kuña'a de. ⁸ Te ni tatnuni rey nuu ndi'i tee ka netniuu ve'e de ja ma vi tenini de tee ka oo nuu viko yun ja vi ko'o de vinu, chi na vi ko'o de nasaa ni kua'a ka kuini in in maa de.

⁹ Te suni saa ni reina Vasti, chi ni sa'a ña in viko nuu ni ka oo ña jin ñasi'i ka oo nuu maa ve'e tniuu ja tatnuni rey Asuero.

¹⁰ Te kiuu kuu uja ja oo viko yun, te ja siun ni ji'i de vinu te osii ndeva'a ini de, te ni tetniuu de Mehumán vi Bizra vi Harbona vi Bigta vi Abagta vi Zetar vi Carcas, uja tee ja ni ka ojinokuechi de nuu rey Asuero, ¹¹ ja vi jinkuaka de reina Vasti ja na ki'in ña nuu maa rey, te na kui'nu ña corona ña nagua ja na xne'e ña maa ña nuu ñayiu ñuu vi nuu tee ka kuu nija'nu ja luu na'a ña, chi jandaa ja gua'a ndeva'a ni ona'a ña. ¹² Su tu ni skunkuu reina Vasti ja ki'in ña nagua ni tatnuni rey jin ma'ñu sagua tee ka jinokuechi nuu de, te yun guaa ni nduxii ini rey, te ni kiti ndeva'a ini de nuu ña. ¹³ Yun te ni jikan tno'o ña rey jin tee ndichi ja ni ka skua'a de naxa vi ka'nde de kuechi, chi saa inu costumbre maa rey ja vi kakan tno'o de ndi'i tee ndichi ja ka jini ley ñuu de, vi nagua chituu ña jin de. ¹⁴ Te tee ka oo yatni ka nuu rey ka kuu Carsena vi Setar vi Admata vi Tarsis vi Meres vi Marsena vi Memucán. Ndi uja tee ya'a ka kuu tee ka tatnuni nuu Persia vi Media ja ka kuu tee ja'ankuei kutu ni nuu rey ja ka ndatno'o tna'a de naxa vi satniuu de, te ka nee de tniuu na'nu ka nuu tatnuni rey yun. ¹⁵ Te ni jikan tno'o ña rey jin de:

—¿Naxa ka'an nuu ley mao? ¿Nagua kuu ja sa'a san jin reina Vasti ja siun tu ni skunkuu ña tno'o ni tatnuni san jin ma'ñu sagua tee ka jinokuechi nuu san? —jiña'a de.

¹⁶ Te vi jin nuu maa rey vi tee ka netniuu jin de, te jiña'a Memucán:

—Masu maintno'o ni siki maa ni, vi tata rey, ni sa'a reina Vasti yika kuechi, chi suni siki tee ka netniuu vi siki ndi'i ñayiu ñuo ja ka oo taka ñuu nuu tatnuni maa ni, vi rey Asuero. ¹⁷ Chi nuu na vi kuni ndi'i ñasi'i ja siun ni sa'a reina, te ma vi kuantno'o ka ña nuu yii ña, chi vi kachi ña: “Ni tetniuu rey Asuero tee mavijinkuaka ña jin reina Vasti ja ki'in ña nuu de, su tu ni ja'an ña”. ¹⁸ Te nuu na vi kuni ñasi'i tee ka netniuu Persia vi Media ja siun ni sa'a reina, te suni saa vi kuña'a ña nuu yii ña, te vi skexiko ña yii ña, te koo kua'a tno'o kiti ini. ¹⁹ Te nuu ja jinkuaan ini maa ni, vi tata rey, te kene'e maa ni in tno'o na ki'in ja vi kuni ñayiu, te na jinkoso nuu tutu ley Persia vi Media, nagua ja ma naa sa'un ja reina Vasti ma kuu sa'un ka ja kiuu ña nuu maa ni, vi rey Asuero. Te maa ni ndasa'a inka ña'a gua'a ka saa ña'a ya'a ja na nduu ña reina. ²⁰ Te tno'o ja kene'e maa ni, vi rey, na ki'in ja vi kuni ndi'i ñayiu ñuu nuu tatnuni ni, visi ka'nu kuu saa, te ndi'i ñasi'i vi kuanyu'u vi kuandetu ña nuu yii ña, ndee tee ka ndanuu gua'a ka vi tee joo ni ka ndanuu —jiña'a de.

²¹ Te ni ka jinkuaan ini rey jin tee ka netniuu jin de tno'o ni ka'an Memucán, te saa ni sa'a de nagua ni ka'an tee yun. ²² Te ni tetniuu de tutu ndi'i ñuu nuu tatnuni de na kuu na kuu in in

ñuu jin sa'an ka ka'an mamai vi naxa ka tee mai sa'in, nuu ka'an ja ndi'i teyii na vi kotatnuni maa de nuu ñayiu ve'e de. Te na vi saja de tno'o ya'a jin sa'an maa ñuu de.

2

Ni kaji ña rey jin Ester ja kokui reina

¹ Te nuu ni ya'a ndesaa kuia nuu ja ni ya'a ini rey Asuero jin tno'o kiti ini, te ni ndakaka'an de ja ni sa'a ña Vasti jin de, vi tno'o ni kene'e maa de siki ña. ² Yun te ka jiña'a tee ka jinokuechi nuu maa rey:

—Tatnuni ni ja na vi nduku suchi si'i ndutu ja luu ka na'i nagua ja kokuu ñasi'i ni jin, vi rey. ³ Te tau ni tee na vi konetniuu ndi'i ñuu nuu tatnuni maa ni, nagua ja na vi xtutu de ndi'i suchi si'i ndutu ja chia'an ka vi nitna'i jin teyii vi luu ka na'i, te na vi kisia'a ña de jin ve'e nuu ka oo suchi si'i ja neva'a maa ni, vi rey, ñuu Susa ya'a. Te na kokoto ña Hegai, tee ni nduu kapuu ja jito ñasi'i maa ni, vi rey, te na kuaka ña de jin ja vi ndasa'a luu ndeva'a ña jin in in. ⁴ Te suchi si'i ja junkuaan ka ini maa ni, vi rey, na ndui reina nuu tniuu Vasti —ka jiña'a de.

⁵ Te ñuu Susa yun ni oo in tee judio ni onani Mardoqueo, tee tatatno'o Benjamín, seyii Jair, ndikin tata Simei vi ndikin tata Cis. ⁶ Suu de kuu in tee ni kakuiko Nabucodonosor rey Babilonia ñuu Jerusalén ja kua'ankuei in ni de jin Jeconías, rey ñayiu Judá. ⁷ Te Mardoqueo ya'a ni oneva'a de in kua'a xtoo xixi de ja ni onani Hadasa jin sa'an hebreo, te Ester jin sa'an Persia, in suchi ni ndakuaka nda'u de ja jito de jin, te luu ndeva'a

ni ojitoi vi gua'a ni ona'i. Te nuu ni ka ji'i tatai vi nanai, te ni nduu se'e ña Mardoqueo jin.

⁸ Te nuu ni ka xtutenuu de tno'o ni kene'e rey ja tatnuni de, te ni ka xtutu de kua'a suchi si'i ndoo ve'e ka'nu maa rey ja oo ñuu Susa, te ni ka xndoo de jin nuu nda'a Hegai ja na koto ña de jin. Te suni ni ka junsia'a de Ester ve'e maa rey ja na kokoto ña Hegai, tee jito suchi si'i yun. ⁹ Te ni jinkuaan ini ña Hegai jin, te ni ka'an nda'u ka'an kee ña de. Yun guaa ñama kuiti ni jaka ña de ja ni ka ndasa'a kutu vii ndeva'a ña jin, te ni jiña'a de ndei gua'a ni ojai. Te suni ni jiña'a de uja suchi si'i ndoo gua'a ka ja ka oi ve'e maa rey ja na vi koto ña jin, te ni junsia'a ña de jin mai vi suchi si'i yun, in ve'e gua'a ka ja ka oo suchi si'i.

¹⁰ Te tu ni ka'an sa'un Ester ndenu kuu ñui ni na xiin tna'a kuikin kui, chi saa ni tatnuni maa Mardoqueo ja ma kaxtno'i. ¹¹ Te ndi'i kiuu ni ojiondita Mardoqueo ichi ye'e nuu kandaa ve'e nuu ka oo suchi si'i yun, nagua ja kuni de naxa kuu Ester vi naxa ka sa'a ña jin.

¹² Te nuu jino kiuu te ki'inkuei in in suchi si'i yun nuu rey Asuero, chi saa jino uxi uu yoo ja ka ndasa'a lui mai, nagua yoso nuu ley maa ñuu yun ja ja'a suchi si'i, chi saa te jino kiuu ja ka ndasa'a lui mai. Chi iñu yoo ka chi'i mai ndute suja vixin ja nani mirra, te iñu ka yoo ka chi'i mai tatna xiko vi crema ja ka jantniuu ñasi'i. ¹³ Te nuu kenta ja ki'in in suchi si'i, te kuu kakan mai ndi'i nani guaa kuu ja kuini mai ja ndukutui, te kei ve'e nuu ka oo suchi si'i yun ki'in guaa ndee jinoi ve'e nuu oo maa rey. ¹⁴ Te ni okiui nuu

mañini sua'a, te ndee ne'e inka kiuu tnee, te ni ondajiokuiin ve'e kuu uu nuu ka oo ñasi'i rey, ja jito ña Saasgaz, tee ni nduu kapuu ja jito ña'a ka kuu ñasi'i rey. Te tu ni oja'an sa'un kai nuu rey, maa ni nuu ja ni ojunkuaan ini ña de, te ni okana ña de.

¹⁵ Te nuu ni jino kiuu ja ki'in Ester nuu rey, sesi'i ndi Abihail, xtoo Mardoqueo, suchi ni ndakuaka nda'u de ja ni nduu se'e de, nuu kua'in te tu nagua ni jikan sa'uin, chi maa ni nagua ni xteku ña Hegai, tee ni nduu kapuu ja jito suchi si'i maa rey. Te ndi'i ñayiu ni ka ondia'a ña jin Ester, ni ka jini ja luu ndeva'a kai. ¹⁶ Yun te ni ka jinsia'a ña jin Ester nuu ve'e tniuu nuu oo maa rey Asuero, yoo kuu uja ja kuu yoo nani Tebet, kuia kuu uja ja tatnuni de. ¹⁷ Te ni jio'o ka ña rey jin Ester saa ndi'i sava ka ñasi'i de, te ni junkuaan ini ña de jin, guaa ni chituu ka ña de saa ndi'i sava ka suchi si'i ndutu yun. Te yun guaa ni tnaa de corona xini, te ni tau ña de ja kokui reina nuu tniuu Vasti. ¹⁸ Yun te ni sa'a rey in viko ka'nu ja koo jayiñu'u nuu Ester nuu ni kana de ndi'i tee ka netniuu jin de vi tee ka jinokuechi nuu de. Te ni nune'e de xu'un impuestu nuu ndi'i ñuu, te ni tetniuu de ja skuta'u de ñayiu, na kua'a va'a ini maa in rey.

Ni xtuu Mardoqueo tee ka kuini ja vi ka'ni rey

¹⁹ Te nuu ni ka ndututu suchi si'i ndutu yun jichi kuu uu, te yun ni nukoo Mardoqueo ye'e rey. ²⁰ Te Ester, chi saa ni tu kaxtno'i na ndenu kuu ñui ni na xiin tna'a kuikin kui, nagua ni tatnuni Mardoqueo, chi saa ni osa'a Ester nagua

ni skua'a ña de ja skunkui tno'o ka'an de nuu ni jito ña de ja ni ja'nui.

²¹ Te kiuu yun oo ni Mardoqueo nukoo de ye'e rey, te ni jini de ka ndatno'o Bigtán jin Teres, nduu tee ka netniuu ja ka jito ye'e rey. Chi ni ka kiti ini tee ya'a, te ka skaka tna'a de ja vi ka'ni de rey. ²² Te nuu ni jini Mardoqueo ja siun ka skaka tna'a de, te ni ndakani de nuu reina Ester, te ña'a ya'a ni nukani nuu rey ja siun jiña'a Mardoqueo. ²³ Te ni ka nduku tno'o de siki tno'o yun, te nuu ni ka jini de ja ndija, te nduu tee ka netniuu yun ni ka jatakaa de ja ni ka skue'ne ña de in nuu yutnu. Te ndi'i tno'o yun ni jinkoso jin nuu maa rey nuu liuru ja ka jinkoso ndi'i kuentu maa ñuu yun.

3

Ni nduku Amán ja ka'ni de ndi'i ñayiu judio

¹ Te nuu ni ya'a ndee saa kuia, te ni sa'a ka'nu ña rey jin Amán seyii Hamedata, tatatno'o Agag, te ni jintaa ña de ja kokuu ka'nu ka de nuu ndi'i tee ka netniuu jin de. ² Te ndi'i tee ka netniuu nuu rey ja ka oo de ve'e tniuu, ka jinkuiin jiti de vi ka chindei de xini de nuu ya'a Amán axi nuu ka oo de nuu tee yun, chi saa ni tatnuni maa rey. Su Mardoqueo, chi tu jinkuiin jiti de ni tu chindei de xini de.

³ Yun te ni ka jikan tno'o ña tee ka netniuu nuu rey ja ka oo de ve'e tniuu jin Mardoqueo:

—¿Nau ja tu skunkuu ni tno'o ni tatnuni rey?
—ka jiña'a de.

⁴ Te ndi kiuu ndi kiuu ni ka ojikan tno'o ña de tno'o ya'a, su tu ni onini Mardoqueo

tno'o ka ka'an tee yun. Te ni ka ka'an kuechi de nuu Amán, kondio'ni a ndija ja oo yutnu ni Mardoqueo jin tno'o ni ka'an de, chi ja ni kaxtno'o de ja tee judio kuu de.

⁵ Te nuu ni jini Amán ja ni tu jinkuiin jiti Mardoqueo, ni tu chindei de xini de nuu ya'a de, te ni kiti ini ndeva'a de. ⁶ Te nuu ni ka kaxtno'o na ñuu kuu ñuu Mardoqueo, te tu ni kendoo va'a ini Amán ja maa ni Mardoqueo ka'ni de, te ni nduku ndee de ja xnaa de ndi'i ñayiu ñuu Mardoqueo ja ka kuu ñayiu judio ja ka oo ndi'i ñuu nuu tatnuni rey Asuero.

⁷ Te maaa yoo xtnañu'u ja ndaki'in kuia ja ka xnani yoo Nisán, kuia uxi uu ja tatnuni maa rey Asuero, ni ka skee de “pur”. Ya'a kuu ja ni ka jitotnuni de jin nuu maa Amán nagua ja vi kuni de na kiuu na yoo guagua'a ka ja vi xnaa de ñayiu judio. Te ni kanakau kiuu uxi uni yoo uxi uu ja ka xnani yoo Adar. ⁸ Yun te jiña'a Amán nuu rey Asuero:

—Oo in ñuu ja ni ka jitenuu ñayiu ja ya'a yun ni ka oi, ne'u ñayiu ndi'i ñuu nuu tatnuni maa ni, vi tata rey. Te siin ndeva'a ley ka neva'i saa sava ka ñuu, te tu ka skunkui ley maa ni, vi tata rey, te tu nagua jiniu'u nuu maa ni ja vi koteku ñayiu ya'a. ⁹ Te nuu ja jinkuaan ini maa ni, vi tata rey, te kene'e ni tno'o na ki'in ja na vi xnaa ña jin ndi'i, te kuña'a maa san uni ciento oko uxi mil kilo xu'un kuu plata nuu tee ka netniuu, nagua ja na vi tava'a de nuu ova'a xu'un maa ni, vi tata rey —jiña'a de.

¹⁰ Yun te ni tau rey xe'e ñu'u nda'a de nuu ndee seyu de, te ni jiña'a de nuu Amán, seyii

Hamedata, tatatno'o Agag, tee ka'an u'u ñayiu judio. ¹¹ Te jiña'a rey nuu Amán:

—Sa'a maa ni jin xu'un nagua kuini ni, te suni sa'a maa ni jin ñayiu ñuu yun naxa junkuaan ini maa ni —jiña'a de.

¹² Yun te ni ka kana de tee ka tee tutu maa rey kiuu uxi uni yoo xtnañu'u ja ndaki'in kuia, te ni ka tee yun ndi'i nagua ni tatnuni maa Amán, ja kua'an nuu tee ni chitniuu maa rey vi nuu tee ka tatnuni kua'a ñuu vi nuu tee ka netniuu taka ñuu. Te ni ka tee de nagua ka tee maa ñayiu in in ñuu vi sa'an ja ka ka'an mai in in ñuu. Ni ka tee de jin sivi maa rey Asuero, te ni ka kani de seyu maa rey. ¹³ Yun te ni ka tetniuu de jin ma'ñu sagua tee ka ndaxtute tutu nuu ndi'i ñuu ja tatnuni rey, te nuu tutu yun tatnuni de ja vi ka'ni ndi'i ñayiu judio vi ndee na vi xnaa ña, a kuu suchi kuechi a ñayiu nija'nu a suchi kueli axi ñasi'i, te vi kuiso ndi'i ja ka neva'a ñayiu yun nuu invaa ni kiuu, ja kuu kiuu uxi uni yoo uxi uu ja ka xnani yoo Adar. ¹⁴ Te tno'o ja yoso nuu tutu ya'a ni kendoo na kuinio in ley nuu in in ñuu, te ni ka kaxtno'o nuu ndi'i ñayiu ñuu, nagua ja na vi koo tua'i kiuu yun. ¹⁵ Te ñama kuiti ni kekuei tee ka ndaxtute tutu yun nagua ni tatnuni maa rey. Te suni ni ka xne'e tno'o ni kee yun nuu ñayiu ka oo maa ñuu ka'nu Susa. Te ni ka jinkoo rey jin Amán ka ji'i de, su ñayiu ñuu Susa, chi vi tu ka ni'i ini nagua vi sa'i.

4

Ni ka kusuchi ndeva'a ini ñayiu judio

¹ Te nuu ni jini Mardoqueo ndi'i ja ni kuu yun, te ni ndata de sa'un ni'nu de, te ni kekui'nu de sa'un ndayi vi ni joso de yaa xini de, te ni kee de jiondita de maa ñuu yun, kana nda'i de ja kusuchi ndeva'a ini de. ² Te ni kenta de ndee ye'e nuu kiukuei nuu oo ve'e tniuu yun, chi oo ii, te ma kuu ja kiuu ni in ñayiu ni'nu sa'un ndayi. ³ Te suni nuu ndi'i ñuu ja ni kenta tno'o ni kene'e rey ja tatnuni de, ni oo ndeva'a tno'o suchi ini ne'u ñayiu judio. Te ni ka onditei, vi ni ka nda'i ni ka kanai, te kua'i ni ka kekui'nu sa'un ndayi vi ni ka jinkotui nuu yaa ñu'u.

⁴ Te ni ja'ankuei suchi si'i ka jinokuechi nuu reina Ester vi tee ka jito ña jin ña, te ni ka kaxtno'i ja siun kaa tnundo'o tna'a Mardoqueo, te ni kusuchi ndeva'a ini ña. Yun te ni tetniuu ña sa'un ja na ndasama Mardoqueo, te na tau de sa'un ndayi ja ni'nu de yun, su tu ni janta'u de. ⁵ Yun te ni kana ña Ester jin Hatac, in tee netniuu ja ni jani ña rey ja jinokuechi de nuu ña, te ni tatnuni ña ja na jinkoto de Mardoqueo, te na kakan tno'o ña de na tnundo'o tna'a tee yun axi nau ja siun sa'a de.

⁶ Te ni ja'an Hatac ni ka'an de jin Mardoqueo nuu oo de ye'e nuu kiukuei nuu oo ve'e tniuu yun. ⁷ Te ni ndakani Mardoqueo ndi'i tnundo'o ka tna'a de, te suni ni kaxtno'o de nasaa xu'un ni kee yu'u Amán ja tniuya'u de ja na koo va'a nuu oo xu'un maa rey, nagua ja na vi xnaa ndi'i ña jin ñayiu judio. ⁸ Te suni ni jiña'a de in tutu nuu yoso tno'o ni kee nuu tatnuni ja vi xnaa ñayiu judio, na ni ka saja ñuu Susa, nagua ja na ndakuña'a de nuu Ester, saa nagua ja kuni ña

ndi'i tnundo'o ja oo. Te suni ja xteku de Ester ja na ki'in ña nuu rey, te na ka'an nda'u ña jin rey ja ja'a ñayiu ñuu ña.

⁹ Ni ndajiokuiin Hatac, te ni ndakani de nuu Ester naxa jiña'a Mardoqueo. ¹⁰ Yun te ni tetniuu tuku ña Ester jin Hatac, te jiña'a ña:

—Sua'a kuña'a ni nuu Mardoqueo: ¹¹ “Ndi'i tee ka jinokuechi nuu rey vi ñayiu taka ñuu nuu tatnuni rey, ka jini ja nani kuu teyii a ñasi'i ja kiuu ve'e nuu oo rey, nuu ja masu maa de kana ña, te invaa ni ley oo ja ja'a ñayiu yun, ja xtau tnia'a ña ja kui. Su maintno'o nuu ja skata rey xnuu oro ja tuu de ichi nuu oo ñayiu yun, te kuaka'nu ini de ja kotekui. Te ja sein, chi ja ni jino oko uxi kiuu ja tu kana ña rey ja ki'in san nuu oo de”, kuña'a ni —jiña'a ña.

¹² Te saa jiña'a de nuu Mardoqueo nagua ni ka'an Ester. ¹³ Yun te jiña'a Mardoqueo nuu tee yun:

—Sua'a kuña'a ni nuu Ester: “Ma koka'an ni ja vi chia oo ni ve'e rey, te maintno'o maa ni guaa kaku ni ne'u ndi'i tna'o judio. ¹⁴ Chi nuu ja kasi yu'u ni, te ma ka'an sa'un ni vitna, te inka nuu kii ja skaku ña, te vi ndusii ini ñayiu ñuo, su vi kuu maa ni jin ñayiu ve'e ni, chi na jiniu axi saa vatuni yun kuu ja ni kenta ni kuu ni reina, nagua ja kuu chituu ña ni nuu tnundo'o ya'a”, kuña'a ni joo —jiña'a de.

¹⁵ Yun te ni ndatetniuu Ester in tno'o nuu Mardoqueo, te jiña'a ña: ¹⁶ “Kua'an ni te ndatatutu ni ndi'i tee judio ka oo ñuu Susa, nagua ja vi kondite ni ja ja'a san. Te ma vi kaa ni te ni ma vi ko'o ni uni nduu vi uni jakuaa. Te suni saa ni vi

kondite maa san jin suchi si'i ka jinokuechi nuu san. Yun te saa ki'in san ja ka'an san jin rey, visi masu saa oo nuu ley ñuu ya'a. Te nuu ja vi ka'ni jin san, te na vi ka'ni ña", jiña'a ña.

¹⁷ Yun te ni ja'an Mardoqueo, te ni sa'a de ndi'i nagua ni tatnuni Ester.

5

Ni jino Ester nuu rey Asuero

¹ Nuu ni ya'a uni kiuu yun, te ni ndaki'in Ester sa'un ña ja kuu ña reina, te ni kuyatni ña ndee yuye'e nuu oo rey, te yun ni jinkuiin ña. Te nukoo rey nuu mesa ja tatnuni de ichi nuu kiuu sua'a yuye'e yun. ² Te nuu ni jini de reina Ester ja nukuiin ña yuye'e yun, te ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña de, te ni skata de yutnu tuu de ja kuu oro nee de yun ichi nuu ña. Yun te ni ja'an Ester, te ni tnii ña xtuu yutnu yun. ³ Te jiña'a rey:

—¿Nagua ndo'o ron, vi reina Ester? ¿Nagua kuu ja jikan ron? Ka'an nagua kuu ja kuini ron visi ndee sagua ñuu nuu tatnuni rin kakan ron, te na taa rin —jiña'a de.

⁴ Te jiña'a Ester:

—Nuu ja jinkuaan ini ni, vi rey, te tanunda'a ni jaa ni joo viko luluu ni sava'a san ja kuu viko maa ni, te suni kondeka ni Amán jakuei ni jin de —jiña'a ña.

⁵ Yun te jiña'a rey nuu tee ka jinokuechi nuu de:

—Mavijinkuaka ñama ni Amán nagua ja na vi sa'o nagua ni jikan Ester —jiña'a de.

Saa te ni jinokuei rey jin Amán viko ja ni sava'a Ester.

⁶ Te nini ka ji'i rey in vasu nuu viko yun, te jiña'a de nuu Ester:

—Ka'an nagua kuu ja jikan ron, te na taa rin. Nagua kuu ja kuini ron visi ndee sagua ñuu nuu tatnuni rin kakan ron, te na taa rin —jiña'a de.

⁷ Yun te ni ka'an Ester, te jiña'a ña:

—Ja jikan san vi ja jikanta'u san kuu ya'a:
⁸ Nu u ja ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña ni, vi rey, te jinkuaan ini ni ja taa ni joo ja jikan san, te skunkuu ni nagua kuini san, te tanunda'a ni kikuei ni joo jin Amán nuu inka viko ja sava'a san xtnee. Te yun saa ka'an san nagua jikan maa ni, vi rey —jiña'a ña.

Ni sava'a Amán in yutnu nuu vi katakaa de Mardoqueo

⁹ Te osii ndeva'a ini Amán ni ndee de viko kiuu yun. Su nuu ni jini de Mardoqueo ja oo de ye'e ve'e tniuu yun, te ni ja tu ni ndakoo de ni tu ni onee yiñu'u de nuu ni ya'a de, te ni kiti ndeva'a ini de siki Mardoqueo. ¹⁰ Su ni jandee ini ni Amán, te ni ndajino de ve'e de. Yun te ni kana de tee ka ndeka tna'a gua'a jin de vi ñasi'i de Zeres. ¹¹ Te ni ndakani Amán nuu tee yun ndi'i ja neva'a de ja ni kuu kuika ndeva'a vi ja kua'a se'e neva'a vi ndi'i ja sa'a de ja ni sa'a ka'nu ña rey, ja maa de kuu nija'nu ka nuu tee ka netniuu jin de vi nuu tee ka jinokuechi nuu rey. ¹² Te jiña'a ka Amán:

—Te suni maintno'o maa san kuu ja ni kana reina Ester ja ni ka oo san jin rey nuu viko ja

ni sa'a ña. Te ni kana tuku ña jin san inka jichi xtnee ja vi koo san jin rey nuu viko sa'a ña. ¹³ Su ndi'i ya'a ni tu nagua jiniu'u sa'un nuu san nini ndia'a san ja kuu Mardoqueo, tatatno'o judio yun, ja nukoo jayun ye'e nuu oo rey —jiña'a de.

¹⁴ Te ka jiña'a ñasi'i de Zeres jin ndi'i tee ka ndeka tna'a gua'a jin de:

—Kuña'a ni ja na vi kani in yutnu ja koo sukun uu xiko uxi yiki. Te kakan ni nuu rey ja xtnee na vi katakaa ña jin Mardoqueo nuu yutnu yun. Saa te ki'in sii ini ni jin rey nuu viko yun —ka jiña'a de.

Te ni jinkuaan ini Amán tno'o ni ka ka'an de, te ni tatnuni de ja ni ka jani yutnu yun.

6

Ni ka sa'a ka'nu ña rey jin Mardoqueo

¹ Te vi maa jakuaa saa, ni nana ñua'na nuu rey, te ña ni ndii ka ja ndakusun de. Yun guaa ni tatnuni de ja na vi jinki'in liuru nuu yoso ndi'i nagua ndo'o nuu tatnuni de, te na vi ka'u nuu de.

² Te yun ni ka nuku'un de yoso naxa ni kuu ja ni kaxtno'o Mardoqueo ja ka skaka tna'a Bigtán jin Teres uu tee ka netniuu nuu ve'e tniuu, ja vi ka'ni de rey Asuero. ³ Te ni jikan tno'o ña rey:

—¿Nagua ni ka jiña'o nuu Mardoqueo axi na jayiñu'u oo ja ni ni'i de ja sia'a ni sa'a de? —jiña'a de.

—Tu sa'un nagua ni'i de —ka jiña'a tee ka jinokuechi nuu rey.

⁴ Te vi inka ni kiuu Amán ini ve'e tniuu yun ja ya'a de ka'an de jin rey ja na vi katakaa ña jin

Mardoqueo nuu yutnu ja ni sava'a maa de. Te ni jikan tno'o rey:

—¿Na in jika ini ve'e jian?

⁵ —Amán kuu de —ka jiña'a tee ka jinokuechi nuu de.

—Vi kuña'a ni na ya'a de kii de —jiña'a rey.

⁶ Te nuu ni kiuu Amán, te ni jikan tno'o ña rey jin de:

—¿Naxa vi sa'o jin tee kuini maa rey ja kuña'a de in jayiñu'u nuu de? —jiña'a de.

Te ni ndakani ini Amán jin anu de: “¿Na xiin nuu ka kuini rey ja kuña'a de jayiñu'u, te ña suu nuu mao?”, ka'an de.

⁷ Yun guaa jiña'a de nuu rey:

—Tee xiin nuu kuini rey ja kuña'a de jayiñu'u, ⁸ na vi jinki'in sa'un ja ni'nu maa ni, vi tata rey, vi kuai ja yoso maa ni, te na vi tnaa xini ti in corona. ⁹ Te na vi kuña'a sa'un vi kuai yun nda'a in tee kuu ka'nu ka ja netniuu nuu maa ni, vi tata rey, te na skui'nu de tee kuini maa ni ja kuña'a ni jayiñu'u nuu de. Te na koso tee yun kuai, te na skaka nuu ña de nuu ya'u maa ñuu, te na kana jaa de ichi nuu tee yun: “Sua'a vi sa'a tee xiin nuu kuini maa rey ja kuña'a de jayiñu'u”, na kachi de —jiña'a Amán nuu rey.

¹⁰ Yun te jiña'a rey nuu Amán:

—Nuu saa te ñama kua'an ni, te ki'in ni sa'un vi kuai, te saa sa'a ni, nagua ni ka'an maa ni jin Mardoqueo, tee judio ja nukoo ye'e ve'e tniuu ya'a. Te ma sia'a ni, ni in tno'o ja ni ka'an ni —jiña'a de.

¹¹ Te ni ki'in Amán sa'un vi kuai maa rey, te ni skui'nu de Mardoqueo vi ni skaa ña de yata kuai

yun, te ni tni de yo'o yu'u ti, te ni skaka nuu ña de nuu ya'u maa ñuu yun, te ni kana jaa de yoxno'o de nuu tee yun: “Sua'a vi sa'a tee xiin nuu kuini maa rey ja kuña'a de jayiñu'u”, jiña'a de kana de.

¹² Te nuu ni ndi'i ja ni ka jiondita de, te ni ndajiokuiin Mardoqueo ye'e ve'e tniuu. Su Amán, chi ñama kuiti ni ndajiokuiin de ve'e de, kusuchi ini de, te ni chisa'u de nuu de. ¹³ Te ni ndakani Amán nuu ñasi'i de Zeres vi nuu ndi'i tee ka ndeka tna'a gua'a jin de ndi'i naxa ni kuu. Yun te ka jiña'a tee ndichi yun vi ñasi'i de Zeres:

—Nuu ja Mardoqueo, tee xiin nuu ni jinkondee ni skunaa ni, kuu de tatatno'o judío, te ma kundee ni siki de, chi jandaa ja kanakau ni nuu nda'a de —ka jiña'a de.

¹⁴ Te vi nini ka ka'an ka de jin Amán, te ni jinokuei ni tee ka jinokuechi nuu rey, te ñama kuiti ni ka jaka ña de jin Amán ja kua'an de viko ni sava'a Ester.

7

Ni ka jatakaa ña jin Amán

¹ Yun te ni ja'ankuei rey jin Amán viko ja ni sa'a reina Ester. ² Te kiuu kuu uu ya'a nini ka ji'i de vinu, te jiña'a rey nuu Ester:

—Ka'an nagua kuu ja kuini ron, vi reina Ester, te na taa rin. ¿Nagua kuu ja jikan ron? Visi ndee saga ñuu nuu tatnuni rin kakan ron, te na taa rin —jiña'a de.

³ Yun te ni ka'an reina Ester, te jiña'a ña:

—Te nuu ja ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña ni, vi rey, te nuu ja junkuaan ini ni, te na ka'an san.

Ja kuini san kuu ja kuaka'nu ini ni jin san ja na koteku san, te ja jikan san kuu ja kunda'u ini ni ñayiu ñuu san. ⁴ Chi ni ka kuya'u maa san jin ñayiu ñuu san ja vi xta'va ña ñayiu ja vi ka'ni ñai ndee vi xnaa sa'un ñai. Chi vaa nuu sua'a, te maa ni ja vi kunukuechi san ni ka kuya'u san, te ma ka'an sa'un san ja koxndi'ni ndeva'a ña san, vi rey. Su vitna, chi oo yatni ja vi xnaa ña jin ndi'i san —jiña'a ña.

⁵ Yun te ni jikan tno'o ña rey Asuero jin reina Ester, te jiña'a de:

—¿Na in kuu ñayiu yun, te ndenu oo in ja ni ndakani ini ja sa'a jakue'e yun? —jiña'a de.

⁶ Te jiña'a Ester:

—Tee ka'an u'u ña ja sa'a ña jakue'e kuu se'e tee ña kanoo Amán ya'a —jiña'a ña.

Yun te vi ñani ni ini ka Amán nagua sa'a de nuu rey vi nuu reina ja ni yu'u ndeva'a de.

⁷ Yun te ni xndendoo rey vasu ji'i de, te ni ndakoo de ja ni kiti ndeva'a ini de, te ni kee de kua'an de nuu ka oo xtnuu kuii nuu oo ve'e tniuu yun. Su ni ndoo Amán ja kakanta'u de nuu reina Ester ja na kuaka'nu ini ña ja koteku de, chi ja ni jini de ja ndakani ini rey ja ka'ni ña de. ⁸ Te nuu ni ndajiokuiin rey ja ni ja'an de nuu ka oo xtnuu kuii nuu oo ve'e tniuu yun, te ni ndajino de ve'e nuu oo viko yun, te ni jini de ja yindei Amán nuu jito nuu nukondee Ester. Yun te jiña'a rey:

—¿A vi suni kuini ni ja sa'a ne'e ni reina vi jin nuu san, vi ini ve'e maa san? —jiña'a de.

Te vi nuu ni ka'an rey tno'o yun, te ni ka chisa'u ni tee ka jinokuechi yun nuu Amán. ⁹ Te

ni ka'an Harbona, in tee netniuu ja jito, te jiña'a de:

—Nuu oo ve'e maa Amán ya'a ja otua'a in yutnu sukun uu xiko uxi yiki ja ni tatnuni de ni ka jani ja vi katakaa linko ña jin Mardoqueo, tee ni ndakani gua'a ja ni chituu ña jin maa ni, vi rey —jiña'a de.

Yun te jiña'a rey:

—Vi katakaa linko ni de yun, nuu saa —jiña'a de.

¹⁰ Saa ni kuu ja ni ka jatakaa linko ña jin Amán nuu yutnu ja ni sava'a maa de ja kuintakaa Mardoqueo. Saa te ni ndiko ini rey jin ja kiti ini de.

8

Ni kene'e rey tno'o ja chituu ña jin ñayiu judio

¹ Te vi maa kiuu yun ni jiña'a rey Asuero ve'e Amán vi ndi'i ja ni oneva'a de nuu reina Ester, tee ni oka'an u'u ñayiu judio. Te ni ja'an Mardoqueo nuu rey, chi ja ni ndakani Ester naxa vi kuni tna'a ña jin de. ² Te ni tau rey xe'e ñu'u nda'a de nuu ndee seyu ja ni ndakindee de nuu Amán, te ni jiña'a de nuu Mardoqueo. Te ni jani ña Ester jin Mardoqueo ja kokoto de ndi'i ja ni oneva'a Amán.

³ Yun te ni ndajiokuiin tuku Ester ja ka'an ña jin rey, te ni jinkindei ña nuu ja'a de, te vi nda'i ña jin tenuu ña, te jikanta'u ña nuu rey ja na kasi de ja ma skunkuu tno'o kue'e ni kene'e Amán, tee tatatno'o Agag, nuu ka ska'an de ñayiu ja vi ndakoi siki ñayiu judio. ⁴ Yun te ni skata rey xnuu tuu de ja kuu oro ichi nuu oo Ester, te ni

ndakoo ña, te ni jinkuiin ña nuu rey, ⁵ te jiña'a ña:

—Te nuu ja junkuaan ini ni, vi rey, te ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san, te nuu ja jini ni ja oo ndaa ja jikan san nuu ni, vi jio'o ni ña ni jin san, te tanunda'a ni tee ni in tutu nuu tatnuni ni ja ma jiniu'u ka tutu ni tetniuu Amán seyii Hamedata, tee tatatno'o Agag, nuu ni tee de ja na vi xnaa ña jin ñayiu judio ja ka oo ndi'i ñuu nuu tatnuni maa ni, vi rey. ⁶ Chi ¿naxa kuu kondia'a sein te kenta jakue'e siki ñayiu ñuu san axi naxa kundee ini sein ja vi ndia'a san jin nuu san, te vi naa tna'a kuikin san? —jiña'a ña.

⁷ Yun te jiña'a rey Asuero nuu reina Ester vi nuu Mardoqueo, tee judio:

—Ja ni ka jini maa ni ja ni jiña'a san ja ni oneva'a Amán nuu Ester, te ni ka jatakaa linko ña jin maa de, ja siun ni ndakani kue'e ini de ja ndakoo de siki ñayiu judio. ⁸ Vitna te vi tee maa ni in tutu naxa ka junkuaan ka ini maa ni jin sivi maa san ja kuu san rey, na ki'in ja chituu ña jin ñayiu judio. Te vi kani ni seyuu ja ndee nuu xe'e san jian, chi in tno'o kee ja yoso sivi maa san vi jinkondee seyuu maa san ja kuu san rey, te tu na in kuu ka'an ja naa —jiña'a de.

⁹ Yun te ñama kuiti ni ka kana de tee ka tee tutu maa rey. Te kiuu oko uni yoo kuu uni ja kuu yoo nani Siván ni ka tee de ndi'i tno'o nagua ni tatnuni Mardoqueo nuu ñayiu judio vi nuu tee ni chitniuu maa rey, vi nuu tee ka tatnuni, vi nuu tee ka netniuu taka nuu ñuu ja ni keja'a ndee India, te ni jinkituu ndee Etiopía, ciento oko uja ñuu. Te ni ka tee de naxa ka tee maa in in ñuu,

vi sa'an ka ka'an mamai. Te suni ni ka tee de naxa ka tee maa ñayiu judio vi sa'an ka ka'in. ¹⁰ Te ni ka tee de tno'o ni kee yun jin sivi maa rey Asuero, te ni ka kani de seyu maa rey, te ni ka tetniuu de tutu yun nda'a tee ka yoso kuai, kiti ka jino ñama ndeva'a ja ka kuu kuai maa rey. ¹¹ Te tno'o ja ni kee yun ka'an ja jandetu rey ja ñayiu judio ja ka oo taka ñuu, na vi ndututui nagua ja na vi skakui mai, te na vi xnda'vai na vi ka'ni ndee na vi xnai, nani kuu tee ndakoo siki, a ka kuu tee ñuu na'nu axi tee ñuu kueli, te na vi ka'ni ñai jin de vi ñasi'i de vi se'e de, te na vi kuisoi ndi'i nagua ka neva'a de. ¹² Te ndi'i ya'a na vi sa'i invaa ni kiuu nuu ndi'i ñuu ja tatnuni rey Asuero. Te kiuu ja ni ka kaji yun kuu kiuu uxi uni, yoo uxi uu ja nani yoo Adar.

¹³ Te na vi xne'e tutu yun taka ñuu na kuinio in ley, nagua ja na vi kuni ñayiu ndi'i ñuu, nagua ja na vi koo tua'a ñayiu judio kiuu yun ja na vi ndaxtee sa'i tee ka ka'an u'u ña jin, kachi tutu yun. ¹⁴ Te ni tatnuni maa rey ja ñama kuiti ni kekuei tee ka yoso kuai, kiti ka jino ñama ndeva'a. Te suni ni ka saja tno'o ni kee yun nuu ñayiu maa ñuu ka'nu Susa.

¹⁵ Yun te ni kee Mardoqueo nuu ve'e tniuu nuu oo rey, ni'nu de sa'un ndi'i vi kuijin, te ñu'u xini de in corona ka'nu ja kuu oro vi in sa'un tikani vii ndeva'a ja kuu lino ja kua'a nditnu. Te ndi'i ñayiu maa ñuu Susa ni ka kanai ja kusii ndeva'a ini. ¹⁶ Te ja maa ñayiu judio, chi in kiuu ja ni ye'e ja ka kusii ndeva'a ini kuu, vi ka kanai ja ka osii ini vi ka sa'a sukuin mai. ¹⁷ Te taka ñuu na'nu vi ñuu kueli nuu ni kenta tno'o ni kene'e rey ja

tatnuni de, ni ka kusii ndeva'a ini ñayiu judio, te ni ka sa'i viko kiuu kusii ini kuu. Te kua'a ñayiu ka oo sava ka ñuu ni ka ndui ñayiu judio, chi ni ka yu'u ñai jin ñayiu judio.

9

Ni ka ndaxtenaa ña ñayiu judio jin ñayiu ka ka'an u'u ña jin

¹ Te vi maa kiuu uxi uni yoo uxi uu ja nani yoo Adar, kuu kiuu ja skunku ja vi sa'a de tno'o ni tatnuni rey. Te kiuu yun ka ndetu tee ka ka'an u'u ña jin ñayiu judio ja vi na vi kitu xia'an ña de. Su saa sua'a yata ni kuu, chi saa maa ñayiu judio ni ka kuu nija'nu nuu ñayiu ka ka'an u'u ña jin. ² Chi ndi'i ñuu nuu tatnuni rey Asuero ni ka ndututu maaaa ñayiu judio ñuu nuu ka oo de, nagua ja vi kaxin tna'a de jin tee ka nduku ja vi xnaa ña. Te ni in ñayiu, ña ni ka kundee ini ja vi kaxin tna'a jin ñayiu judio, chi ni ka yu'u ña ñayiu ndi'i ñuu. ³ Te ndi'i tee ka netniuu taka ñuu, tee ni chitniuu maa rey vi tee ka tatnuni, vi tee ka nee tniuu na'nu, ni ka chituu de ñayiu judio, chi ni ka yu'u de Mardoqueo. ⁴ Chi in tee ka'nu ni kuu Mardoqueo nuu ve'e tniuu ja oo maa rey, te ni kenta ja tekku tno'o de ndi'i ñuu. Te in kiuu in kiuu ka kua'an makusukun ka de nuu tniuu nee de.

⁵ Te jin yuchi kani ni ka ja'ni tee judio ndi'i tee ka ka'an u'u ña jin de ndee ni ka xnaa de. Te ni ka sa'a de jin tee ka ka'an u'u ña yun ndee nagua kua'a ka kuu ini maa de. ⁶ Te maintno'o ni maa ñuu ka'nu Susa ni ka ja'ni tee judio u'un ciento teyii. ⁷ Te suni ni ka ja'ni de Parsandata vi

Dalfón vi Aspata, ⁸ Porata vi Adalía vi Aridata, ⁹ Parmasta vi Arisai vi Aridai vi Vaizata, ¹⁰ ja ni ka okuu ndi uxi seyii Amán, tee kuu seyii Hamedata, tee ni oka'an u'u ña jin ñayiu judio, su tu ni ka ke'e sa'un de ja ka neva'a ndiyi ni ka ji'i yun.

¹¹ Te vi maa kiuu yun ni ka kaxtno'o nuu rey nasaa ndiyi ni ka ji'i maa ñuu ka'nu Susa. ¹² Te jiña'a rey nuu reina Ester:

—Ni ka ja'ni tee judio u'un ciento teyii vi uxi seyii Amán maa ñuu ka'nu Susa ya'a, te na jiniu nagua ni ka sa'a de sava ka ñuu nuu tatnuni rin. Su ka'an nagua kuu ja jikan ron, te na taa rin axi nagua kuu ja kuini ron, te na sa'a rin —jiña'a de.

¹³ Te jiña'a Ester:

—Nuu ja jinkuaan ini maa ni, vi rey, te kuandetú ni ja suni xtnee na vi sa'a tee judio ka oo ñuu Susa ya'a nagua ni ka sa'a de jin tno'o tatnuni ja oo kiuu vitna, te na vi katakaa linko de yiki kuñu ndi uxi seyii Amán —jiña'a ña.

¹⁴ Te ni tatnuni rey ja saa vi sa'a de. Te ni ka xtutenuu tno'o tatnuni yun maa ñuu Susa, te ni ka jatakaa linko yiki kuñu ndi uxi seyii Amán.

¹⁵ Te tee judio ja ka oo ñuu Susa yun, suni ni ka ndututu de kiuu uxi kuun yoo Adar, te ni ka ja'ni ka de uni ciento teyii, su tu ni ka ke'e sa'un de ja ka neva'a ndiyi ni ka ji'i yun.

¹⁶ Te sava ka tee judio ja ka oo sava ka ñuu nuu tatnuni rey, suni ni ka ndututu de ja vi skaku ni'nu de maa de nuu nda'a tee ka ka'an u'u ña, te ni ka ja'ni de uni xiko xa'un mil tee ka ka'an u'u ña, su tu ni ka ke'e sa'un de ja ka neva'a ndiyi ni ka ji'i yun. ¹⁷ Te kiuu uxi uni yoo Adar ni kuu

sia'a, te ni ka ndatatu de kiuu uxi kuun maa yoo yun, te ni ka sa'a de in kiuu viko ja ni ka kusii ini de.

Ni ka sa'a ñayiu judio viko purim

¹⁸ Su tee judio ja ka oo maa ñuu Susa, chi ni ka ndututu de kiuu uxi uni vi uxi kuun maa yoo yun, te ni ka ndatatu de kiuu xa'un, te ni ka sa'a de in kiuu viko ja ni ka kusii ini de. ¹⁹ Yun guaa tee judio ja ka oo ñuu kueli vi ñuu ja tu nagua ndesi, ka sa'a de viko kiuu uxi kuun yoo Adar, ja kuu in kiuu ka kusii ini de, in kiuu viko ja ka skuta'u tna'a de ndei.

²⁰ Te ni tee Mardoqueo naxa ni kuu, te ni tetniuu de tutu nuu ndi'i ñayiu judio ja ka oo ndi'i ñuu nuu tatnuni rey Asuero, nuu ñuu oo jika vi ñuu oo yatni, ²¹ nuu tatnuni de ja nuu kuia nuu kuia vi kosa'a de viko kiuu uxi kuun vi xa'un yoo Adar. ²² Chi kiuu yun ni ka kaku ñayiu judio nuu nda'a ñayiu ka ka'an u'u ña jin, te kuu in yoo tna'a suchi ini ja ni ndasama jin tno'o sii ini, te ja ka nda'i ka kana ñayiu ni nduu in kiuu viko. Te yun guaa vi kosa'i in kiuu viko ja ka kusii ini, te vi koskuta'u tna'i ndei, te suni vi koskuta'ui ñayiu ka kunda'u, ka'an tutu yun. ²³ Saa te ni ka jinkondee ñayiu judio ka sa'i viko nagua ni tatnuni Mardoqueo nuu tutu ja ni tee de yun. ²⁴ Chi Amán, seyii Hamedata, tatatno'o Agag, ni okuu tee ni oka'an u'u nuu ndi'i ñayiu judio, te ni ndakani ini de ja xnaa de ñayiu judio, yun guaa ni skee de pur, ja kuu ni jitotnuni de nagua ja kuni de na kiuu guaa ka'ni ña de guaa ndee xnaa ña de. ²⁵ Su nuu ni jino Ester nuu rey, te ni tee rey tno'o nuu tatnuni de ja ndi'i tno'o

kue'e ni ndakani ini Amán ja sa'a de jin ñayiu judio, na nanakau siki maa de, te na vi katakaa linko ña jin maa de vi seyii de in nuu yutnu. ²⁶ Te yun guaa ni ka xnani kiuu yun Purim, ja vaji nuu tno'o pur. Te vi nagua yoso nuu tutu ja ni tee Mardoqueo vi nagua ni ka jini maa de jin nuu de vi naxa ni ka ndo'o ni ka tna'a maa de. ²⁷ Te ni ka sa'a ñayiu judio in costumbre nuu maa de vi nuu tatatno'o de ja vajikuei nuu kuee ka, vi nuu ndi'i ñayiu ja ka kiunduu ja ka ndui ñayiu judio, ja mavisia'i uu kiuu ya'a ja vi sa'i viko, nagua yoso nuu tutu vi nagua kiuu ja ni ka jani ja vi kosa'i nuu kuia nuu kuia. ²⁸ Te na vi kondaka'an ni ñayiu judio kiuu ya'a ja vi kosa'i viko, te suni saa ni vi kosa'a ndi'i tatatno'i, taka nuu ve'i vi taka ñuu na'nu vi ñuu kueli nuu ka oi. Te mavisia'a ñayiu judio kiuu Purim ya'a ja vi sa'i viko, ni ma vi ndunaa ini tatatno'i ja vi kosa'i viko ya'a.

²⁹ Te reina Ester, sesi'i Abihail, jin Mardoqueo, tee judio, ni ka tee ña tutu kuu uu jin ndi'i tniuu ja ka ndiso ña siki kiuu viko Purim, nagua ja na sa'a ndakui jin tutu xtnañu'u. ³⁰ Te ni ka tetniuu ña tutu yun nuu ndi'i ñayiu judio ja ka oo nuu ndi ciento oko uja ñuu nuu tatnuni rey Asuero jin tno'o ndaa vi tno'o mani, ³¹ nagua ja na vi kukanu ndaa ini kiuu Purim yun vi maa kiuu ja ni ka jani, nagua ni ka tatnuni Mardoqueo, tee judio, jin reina Ester, ja saa vi kosa'a maa de vi tatatno'o de, te suni ni ka tee de na kiuu vi kondite ñayiu vi ja vi kotna'u ini. ³² Te tno'o ja ni tatnuni Ester ni ka kukanu ndaa ini ja vi kosa'a viko Purim, te ni jinkoso ndi'i ya'a nuu in liuru.

10

Ni kuu sukun ndeva'a Mardoqueo jin tniuu nee de

¹ Te ni jikan rey Asuero xu'un impuestu nuu ñayiu ndi'i ñuu nuu tatnuni de, vi ndee nuu ñayiu ñuu kueli ja ka oo yu'u ndute mar. ² Te ndi'i nagua ni sa'a de jin tniuu ka'nu ja ndiso de vi ja ni kuu ndakui de, vi ndi'i ja ni sa'a Mardoqueo ja ni kuu sukun ndeva'a de jin tniuu nee de, ja ni sa'a ka'nu ña rey, ni jinkoso nuu liuru nuu yoso nagua ka sa'a rey ja ka tatnuni de nuu ñuu Media vi Persia. ³ Chi Mardoqueo, tee judio, ni okuu in tee kuu uu nuu maa rey Asuero, ni okuu de in tee ka'nu ne'u maa ñayiu judio, te ni ka oka'an too ña kua'a ndeva'a ñani tna'a de, chi ni nduku ndee de ja vi koo vii vi koo va'a ñayiu ñuu de, te ni ondi'ni de ja vi koo va'a tna'a kuikin de.

**Tutu ii - Ka'an ia Dios nuu ndi'i ñayiu
Mixtec, Northern Tlaxiaco: Tutu ii - Ka'an ia Dios nuu
ndi'i ñayiu New Testament+**

La Santa Biblia en el mixteco del norte de Tlaxiaco

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Northern Tlaxiaco

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 31 Jan 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

1d46d274-fabd-5c6b-bfec-c3e776510466